

ALEXANDRE DUMAS

CEI TREI MUSCHETARI

Titlu original: *Les Trois Mousquetaires*

ilustrator: *J.A. Beauce, F. Philippoteaux*

Editor Dexon Office, București

© by Dexon Office, 2013

Toate drepturile pentru această versiune aparțin Dexon Office

Informații, comenzi ramburs, comenzi
pentru editare și tipărire de cărți și broșuri
Email dexonoffice@gmail.com
www.aldopress.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

DUMAS, ALEXANDRE, tatăl

Cei trei mușchetari / Alexandre Dumas ; trad.:

Marius Zavastin. - București : Dexon, 2014

ISBN 978-973-701-382-8

I. Zavastin, Marius (trad.)

821.133.1-31=135.1

Timbrul literar în valoare de 2% se adaugă la prețul de vânzare și se varsă de către difuzor
la fondurile literare, conform legii.

Alexandre Dumas

CEI TREI MUSCHETARI

CUPRINS

INTRODUCERE.....	7
CAPITOLUL I – CELE TREI DARURI ALE DOMNULUI D'ARTAGNAN-TATĂL.....	9
CAPITOLUL II – ANTICAMERA DOMNULUI DE TREVILLE.....	23
CAPITOLUL III – AUDIENȚA.....	35
CAPITOLUL IV – UMĂRUL LUI ATHOS, CENTURA LUI PORTHOS ȘI BATISTA LUI ARAMIS.....	45
CAPITOLUL V – MUSCHETARIII REGELUI ȘI GĂRZILE DOMNULUI CARDINAL.....	52
CAPITOLUL VI – MAIESTATEA SA, REGELE LUDOVIC AL XIII-LEA.....	63
CAPITOLUL VII – ÎN CASA MUSCHETARIILOR.....	83
CAPITOLUL VIII – O INTRIGA AMOROASA.....	92
CAPITOLUL XIX – D'ARTAGNAN IESE ÎN EVIDENȚA.....	100
CAPITOLUL X – O ÎNSCENARE ÎN SECOLUL AL XVII-LEA.....	107
CAPITOLUL XI – INTRIGA SE LEAGA.....	117
CAPITOLUL XII – GEORGES VILLIERS, DUCE DE BUCKINGHAM.....	135
CAPITOLUL XIII – DOMNUL BONACIEUX.....	144
CAPITOLUL XIV – OMUL DIN MEUNG.....	152
CAPITOLUL XV – MAGISTRAȚI ȘI SOLDAȚI.....	162
CAPITOLUL XVI – ÎN CARE DOMNUL SEGUIER, MINISTRUL JUSTIȚIEI, ÎȘI CAUTĂ ÎNGRIJORAT CLOPOTELUL, SĂ SUNE CA ODINIOARĂ.....	170
CAPITOLUL XVII – CUPLUL BONACIEUX.....	181
CAPITOLUL XVIII – SOȚUL ȘI AMANTUL.....	193
CAPITOLUL XIX – PLAN DE BĂTAIE.....	200
CAPITOLUL XX – CĂLĂTORIA.....	208
CAPITOLUL XXI – CONTESSA DE WINTER.....	218
CAPITOLUL XXII – BALETUL MERLAISON.....	227
CAPITOLUL XXIII – ÎNTĂLNIREA.....	234
CAPITOLUL XXIV – FOIȘORUL.....	243
CAPITOLUL XXV – PORTHOS.....	252
CAPITOLUL XXVI – TEORIA LUI ARAMIS.....	268
CAPITOLUL XXVII – SOȚIA LUI ATHOS.....	283
CAPITOLUL XXVIII – ÎNTOARCEREA.....	299
CAPITOLUL XXIX – VÂNĂTOARE DE ECHIPAMENT.....	312
CAPITOLUL XXX – MILADY.....	320
CAPITOLUL XXXI – ENGLEZI ȘI FRANCEZI.....	326
CAPITOLUL XXXII – O CINĂ LA PROCUROR.....	333
CAPITOLUL XXXIII – SLUJNICĂ ȘI STĂPÂNĂ.....	342
CAPITOLUL XXXIV – ÎN CARE ESTE VORBA DE ECHIPAMENTUL LUI ARAMIS ȘI AL LUI PORTHOS.....	350
CAPITOLUL XXXV – NOAPTEA TOATE PISCILE SUNT NEGRE.....	358
CAPITOLUL XXXVI – GÂNDURI DE RĂZBUNARE.....	364
CAPITOLUL XXXVII – SECRETUL LUI MILADY.....	371
CAPITOLUL XXXVIII – CUM ÎȘI GĂSI ATHOS EQUIPAMENTUL FĂRĂ SĂ MIȘTE UN DEGET.....	377

CAPITOLUL XXXIX – O NAȚIUNE	386
CAPITOLUL XL – CARDINALUL	393
CAPITOLUL XLI – ASEDIUL CETĂȚII LA ROCHELLE	400
CAPITOLUL XLII – VINUL DE ANJOU	411
CAPITOLUL XLIII – HANUL „PORUMBARUL ROȘU”	418
CAPITOLUL XLIV – LA CE SUNT BUNE COȘURILE DE SOBĂ	425
CAPITOLUL XLV – SCENĂ CONJUGALĂ	432
CAPITOLUL XLVI – BASTIONUL SAINT-GERVAIS	437
CAPITOLUL XLVII – SFATUL MUSCHETARILOR	443
CAPITOLUL XLVIII – PROBLEME FAMILIALE	458
CAPITOLUL XLIX – FATALITATE	470
CAPITOLUL L – UN FRATE DISCUTĂ CU SORA SA	477
CAPITOLUL LI – OFIȚER	484
CAPITOLUL LII – PRIMA ZI DE CAPTIVITATE	493
CAPITOLUL LIII – A DOUA ZI DE CAPTIVITATE	499
CAPITOLUL LIV – A TREIA ZI DE CAPTIVITATE	505
CAPITOLUL LV – A PATRA ZI DE CAPTIVITATE	512
CAPITOLUL LVI – A CINCEA ZI DE CAPTIVITATE	520
CAPITOLUL LVII – PRECUM ÎN TRAGEDIA CLASICĂ	531
CAPITOLUL LVIII – EVADAREA	537
CAPITOLUL LIX – CE SE PETRECEA LA PORTSMOUTH PE DATA DE 23 AUGUST 1628	543
CAPITOLUL LX – ÎN FRANȚA	552
CAPITOLUL LXI – MĂNĂSTIREA CARMELITELOR DIN BETHUNE	557
CAPITOLUL LXII – DOI DEMONI DIFERIȚI	568
CAPITOLUL LXIII – O PICĂTURĂ DE APĂ	573
CAPITOLUL LXIV – OMUL CU MANTIA ROȘIE	584
CAPITOLUL LXV – JUDECATA	589
CAPITOLUL LXVI – EXECUȚIA	595
CAPITOLUL LXVII – ÎNCHEIERE	599
EPILOG	606

INTRODUCERE

E aproape un an de când, căutând prin Biblioteca regală informații despre istoria la care lucram, cea a lui Ludovic al XIV-lea¹, am dat din întâmplare peste Memoriile domnului D'Artagnan, tipărite în Amsterdam, la Pierre Rouge, precum majoritatea scrierilor din acea vreme în care autorii țineau să spună adevărul fără să facă vreo plimbare mai mult sau mai puțin lungă la Bastilia². Titlul mă captivă. Cu permisiunea directorului bibliotecii am luat Memoriile acasă și, bineînțeles, le-am devorat.

Nu am intenția să fac aici o analiză a acestei lucrări ciudate și mă voi mulțumi să recomand acest text celor cărora le plac tablourile de epocă. Vor găsi acolo portrete desenate de o mână de maestru ; și, cu toate că schițele sunt trase în mare parte pe pereți de cabaret și pe porți de cazarmă, cititorii vor recunoaște totuși, la fel de asemănătoare cu cele din Istoria domnului Anquetil, portretele lui Ludovic al XIII-lea, al Annei de Austria, imaginea lui Richelieu și a lui Mazarin, de fapt portretele majorității curtenilor din acea vreme.

Însă, după cum se cunoaște, ceea ce impresionează spiritul capricios al unui poet nu impresionează și marea masă a cititorilor. Așadar, admirând aspectele pe care le-am adus în discuție, așa cum vor face desigur și alții, lucrul care mă preocupă cel mai mult este o chestiune căreia nimeni înaintea mea nu i-a acordat nici cea mai mică atenție.

D'Artagnan povestește că, în timpul primei sale vizite la domnul de Treville, căpitanul muschetarilor regelui, a întâlnit în anticamera acestuia trei tineri care serveau în acest ilustru corp de gardă, în care cerea onoarea să fie admis și el, tineri care se numeau Athos, Porthos și Aramis.

Trebuie să mărturisesc că aceste trei nume ciudate m-au uimit și m-am gândit imediat că nu erau decât niște pseudonime prin intermediul cărora D'Artagnan ascunsese poate câteva nume ilustre, dacă nu cumva purtă-

¹ Ludovic al XIV-lea (supranumit și Regele Soare) – regel al Franței între 1643-1715. Impune monarhia absolută, bazată pe dreptul divin; fondează mai multe academii și Comedia Franceză(n.t.)

² Bastilia, fortăreață regală construită de regele Carol al V-lea, transformată de Richelieu în închisoare, simbol al absolutismului regal. (n.t.)

torii acestor nume de împrumut nu le-au ales ei înșiși în ziua în care, dintr-un capriciu, din nemulțumire sau din nenoroc, au îmbrăcat haina simplă de muschetar.

Din momentul acela am încercat din răputeri să găsesc în scrierile contemporane o urmă oarecare a acestor nume extraordinare care mi-au trezit curiozitatea așa de mult.

Singurul catalog al cărților pe care l-am citit pentru a-mi atinge scopul avea dimensiunile unui foileton întreg, ceea ce ar fi în mod sigur foarte instructiv, dar foarte puțin distractiv pentru cititorii noștri. Mă voi mulțumi așadar să le spun că, în momentul în care, descurajat de atâtea cercetări fără rezultat, era să las baltă căutările, am găsit în sfârșit, la sfatul vestitului nostru savant și prieten Paulin Paris, un manuscris în-folio, înregistrat sub numărul 4772 sau 4773, nu-mi aduc aminte prea bine, care avea drept titlu : « Memoriile domnului conte de La Fère cu privire la câteva din evenimentele care au avut loc în Franța spre sfârșitul domniei regelui Ludovic al XIII-lea și începutul domniei regelui Ludovic al XIV-lea ».

Vă dați seama ce mare mi-a fost bucuria când, frunzărind acest manuscris, ultima mea speranță, am găsit la pagina douăzeci numele Athos, la pagina douăzeci și șapte numele lui Porthos, iar la pagina treizeci și unu numele lui Aramis.

Descoperirea unui manuscris complet necunoscut, într-o epocă în care istoria ca știință atinsese culmi nebănuite, mi s-a părut aproape un miracol. Așa că m-am grăbit să cer permisiunea să-l imprim, cu scopul de a mă prezenta într-o zi cu cunoștințele altora la Academia de Înscrisuri și Beletristică dacă nu reușeam, lucru foarte probabil, să intru în Academia Franceză cu propriile mele cunoștințe. Trebuie să spun că permisiunea mi-a fost acordată cu foarte mare amabilitate și consemnez aici acest lucru, ca un fel de dezmințire publică, pentru acei răuvoitori care pretind că suntem conduși de un guvern dispus în foarte mică măsură să ajute oamenii de litere.

Așadar, voi oferi astăzi cititorilor noștri prima parte a acestui manuscris, restituindu-i titlul care i se cuvine și luându-mi angajamentul că voi publica imediat și a doua parte dacă prima va obține succesul pe care îl merită, lucru de care de altfel nici nu mă îndoiesc.

Până atunci, ținând cont că și nașul este tot un fel de tată, îl voi invita pe cititorul nostru să mă facă pe mine răspunzător și nu pe contele de La Fère, după cum îi va fi pe plac.

Acestea fiind spuse, să trecem la povestea noastră...

Capitolul I

Cele trei daruri ale domnului D'Artagnan-tatăl

În prima zi de luni a lui aprilie 1625 orașul Meung, în care s-a născut autorul Romanului Trandafirului¹, părea a fi cuprins de o adevărată revoluție, ca și cum hughenotii² veniseră să facă o a doua La Rochelle³. Mai mulți orașeni, văzând cum fugeau femeile pe strada principală și auzind cum plângeau copii pe pragurile caselor, se grăbiră să-și îmbrace platoșele și, sprijinindu-și nehotărârea cu muschete sau cu sulițe, se îndreptară spre hanul «La Morarul Cumsecade» în fața căruia se adunase, sporind din ce în ce mai mult, o gloată masivă de oameni, gălăgioși și plini de curiozitate.

Pe vremea aceea acest gen de panică era frecvent și puține zile treceau fără ca vreun oraș sau altul să înregistreze în arhive vreun eveniment de acest fel. Erau nobilii care se războiau între ei. Era regele care declara război cardinalului. Era spaniolul care declara război regelui. Apoi, în afară de aceste războaie desfășurate public sau în surdină, secrete sau în văzul tuturor, mai erau și hoții, și cerșetorii, hughenotii, lupii și lacheii care se războiau cu toată lumea. Orașenii se înarmau mereu împotriva hoților, împotriva lupilor, împotriva lacheilor, adesea împotriva nobililor și a hughenotilor – câteodată împotriva regelui – dar niciodată împotriva cardinalului sau a spaniolului. Ca urmare a acestei stări de fapt oarecum obișnuite, în această zi de luni din aprilie 1625, auzind gălăgie și nevăzând nici steagul galben cu roșu, nici ținuta de gală a ducelui Richelieu, orașenii se grăbiră să ajungă la hanul « La Morarul Cumsecade ».

Ajuns acolo, fiecare putu să vadă și să recunoască cauza acestei zarve.

1 Le Roman de la Rose, operă a lui Guillaume de Lorris, secolul al XII-lea, având ca temă dragostea cavalerescă (n.t.)

2 Hughenot, nume dat în Franța adepților curentului protestant calvin din secolele XVI-XVIII (n.t.)

3 Important centru Calvinist, orașul a fost declarat centru al protestantismului prin edictul de la Nantes, în 1598 (n.t.)

Un tânăr... har să-și desenăm portretul dintr-o singură tușă : imaginați-vă pe Don Quijote¹ la optsprezece ani, Don Quijote dezbrăcat, fără cămașa de zale și fără apărătorile pentru coapse, Don Quijote îmbrăcat cu vestă scurtă de lână a cărei culoare albastră se transformase într-o nuanță nedefinită de roșu închis și bleu azuriu. Avea o față lungă și oacheșă, pomeții obrazilor proeminenți, semn de viclenie ; mușchii feței erau puternic dezvoltati, un indiciu după care puteai să ghicești fără greș pe un gascon, chiar și fără beretă, iar tânărul nostru purta o beretă împodobită cu un fel de pană ; privirea ageră și inteligentă ; nasul acvilin, dar fin conturat ; prea înalt pentru un adolescent, prea mic pentru un bărbat adevărat și pe care cineva cu prea puțină experiență l-ar fi luat drept fiul unui fermier plecat în călătorie, dacă nu ar fi fost sabia lungă prinsă de centura de piele care se lovea de coapsa stăpânului atunci când era pe jos, sau de părul zbârlit al armăsarului atunci când mergea călare. Tânărul nostru avea într-adevăr un cal, iar acest bidiviu bătea atât de mult la ochi, încât fu imediat remarcat. Era un căluț din Bearn², în vârstă de vreo doisprezece sau paisprezece ani, cu părul galben, cu coada retezată, dar cu javart³ la picioare. Cu toate acestea, ar fi putut să meargă opt leghe pe zi, deși pășea cu capul mai jos decât genunchii, ceea ce făcea inutilă folosirea căpăstrului. Din nefericire, calitățile acestui cal erau atât de bine ascunse sub părul său ciudat și sub înfățișarea lui neobișnuită, încât, într-o vreme când toată lumea se pricepea la cai, apariția acestui căluț la Meung, unde sosise de vreun sfert de oră pe la poarta Beaugency, produsese o reacție nespuse de neplăcută care se răsfrânse și asupra călărețului.

Iar această reacție fusese cu atât mai supărătoare pentru tânărul D'Artagnan (așa se numea acest Don Quijote al acestei alte Rosinante⁴), cu cât își dăduse seama că aspectul bizar al acestui cal nu s-ar fi schimbat, oricât de bun călăreț ar fi fost. De aceea oftase așa de mult atunci când domnul D'Artagnan-tatăl îi făcuse acest dar. Știa foarte bine că un asemenea animal valora pe puțin douăzeci de livre: este drept că vorbele care au însoțit acest dar erau de neprețuit.

— Fiul meu, îi spusese gentilomul gascon, în acel dialect curat din

1 Don Quijote de la Mancha, operă literară a scriitorului spaniol Miguel de Cervantes, capodoperă a literaturii spaniole. Prima parte apare în 1605(n.t.)

2 Bearn – veche provincie franceză, astăzi formează majoritatea departamentului Pirinei-Atlantic (n.t.)

3 Javart – boală a cailor care afectează copitele (n.t.)

4 Rosinante, numele calului lui Don Quijote (n.t.)

Bearn de care Henri al IV-lea nu a reușit niciodată să scape, fiul meu, calul acesta s-a născut în casa tatălui tău acum aproape treisprezece ani și de atunci trăiește aici, de aceea trebuie să-l prețuiești. Să nu-l vinzi niciodată, lasă-l să moară liniștit și onorabil de bătrânețe, iar dacă cumva pleci la luptă cu el, cruță-l, așa cum ai cruța un servitor bătrân. Dacă vei avea vreodată onoarea să ajungi la curte, continuă domnul D'Artagnan-tatăl, onoare la care de altfel ai dreptul datorită nobleței tale înrădăcinate, să îți porți cu demnitate numele tău de gentilom, nume care a fost purtat cu onoare de strămoșii tăi timp de mai bine de cinci sute de ani. Pentru tine și pentru ai tăi – prin ai tăi vreau să spun părinții și prietenii tăi – nu ierta niciodată nimic nimănui, cu excepția cardinalului și regelui. Ascultă-mă bine, numai și numai prin curaj un gentilom poate să-și croiască un drum în zilele noastre. Cine tremură chiar și pentru o clipă riscă poate să scape momeala pe care destinul i-o întindea chiar în acea secundă. Ești tânăr și trebuie să fii viteaz din două motive: primul ar fi că ești gascon, al doilea că ești fiul meu. Profită de orice împrejurare și nu te da în lături de la nici o aventură. Te-am învățat să mânuiești sabia; ai picioare de fier și un pumn de oțel. Luptă-te în orice situație. Luptă-te cu atât mai mult cu cât duelurile sunt interzise, prin urmare îți trebuie de două ori mai mult curaj ca să te bați. Fiul meu, nu am ce să îți dau altceva decât cincisprezece scuzi, calul meu și sfaturile pe care tocmai le-ai ascultat. Mama ta îți va da și ea rețeta unei poțiuni pe care o are de la o țigancă și care deține însușirea miraculoasă de a vindeca orice rană care nu atinge inima. Trage foloase din orice și trăiește fericit până la adânci bătrâneți. Nu mai vreau să adaug decât un singur cuvânt, și ceea ce vreau să-ți spun este un exemplu, nu al meu, pentru că eu nu am fost niciodată la curte și am participat doar ca voluntar în războaiele religioase. Vreau să îți vorbesc despre domnul de Treville care pe vremuri a fost vecinul meu și care de mic a avut onoarea să se joace cu regele nostru, Ludovic al XIII-lea, Dumnezeu să-l aibă-n pază! Uneori joaca lor se transforma în bătaie, iar în aceste încăierări regele nu era întotdeauna cel mai puternic. Loviturile încasate au fost le originea stimei și prieteniei pe care i-o poartă domnului de Treville. Mai târziu, domnul de Treville s-a bătut și cu alții, de cinci ori în timpul primei sale călătorii la Paris. De la moartea răposatului rege și până la majorat s-a mai luptat de șapte ori, fără a mai pune la socoteală războaiele și asediile. Iar de la majorat și până în zilele noastre poate că s-a mai bătut de o sută de ori, cine știe!

Așa că, în ciuda decretelor, hotărârilor judecătorești și arestărilor, iată-

l'capitan al muschetarilor, adică un fel de căpetenie a legiunilor de cezari pe care regele îi prețuiește enorm și de care însuși cardinalul se teme, el care nu se teme de nimic, după cum știe toată lumea. Mai mult, domnul de Treville câștigă zece mii de scuzi pe an, prin urmare est un nobil important. A început ca și tine, du-te să-l întâlnești cu scrisoarea aceasta și ia-te după pilda sa, să ajungi și tu ca el."

Spunând acestea, domnul D'Artagnan-tatăl îi prinse fiului la centură propria lui sabie, îl sărută duios pe amândoi obraji și îi dădu binecuvântarea.

Ieșind din camera părintelui său, tânărul se întâlni cu mama sa care îl aștepta cu faimoasa rețetă care, ținând cont de sfaturile pe care tocmai le-am amintit, avea să necesite o întrebuintare destul de frecventă. De data aceasta își luă rămas bun mult mai multă vreme și mult mai duios decât de la tatăl său, și nu pentru că domnul D'Artagnan nu își iubea fiul, care era unicul său copil, ci pentru că domnul D'Artagnan era bărbat și considera drept dovadă de slăbiciune să te lași copleșit de emoții, în timp ce doamna D'Artagnan era femeie și, mai mult, era și mamă. Femeia plânse îndelung și, trebuie să o spunem pentru meritul lui D'Artagnan-fiul, oricâte eforturi făcu pentru a rămâne neclintit așa cum i-ar fi stat bine unui viitor muschetar, firea sa îl trădă și vărsă multe lacrimi din care cu mare greutate abia reuși să ascundă câteva.

Tânărul porni la drum chiar în aceeași zi, înarmat cu cele trei daruri părintești și care erau, așa cum am spus deja, cei cincisprezece scuzi, calul și scrisoarea pentru domnul de Treville. Se înțelege de la sine că sfaturile fuseseră date pe lângă toate acestea.

Cu un asemenea VADEMECUM¹ D'Artagnan părea, atât fizic cât și moral, o copie exactă a croului lui Cervantes cu care l-am comparat în mod fericit în momentul în care sarcinile mele de istoric mi-au impus să îi schițez portretul. Lui Don Quijote i se părea că morile de vânt erau niște uriași, iar oile niște armate, lui D'Artagnan i se părea că fiecare zâmbet este o jignire și fiecare privire o provocare. Drept urmare merse cu pumnii încheștați tot drumul de la Tarbes la Meung și, una peste alta, își ducea mâna spre mânerul sabiei de zece ori pe zi. Cu toate acestea pumnul său nu se abătu peste nici o figură, iar sabia nu ieșise deloc din teacă. Și asta nu pentru că vederea acelu nefericit căluț gălbui nu ar fi stârnit zâmbete

pe fețele trecătorilor; dar, cum pe cal zdrăngănea o sabie de o mărime impresionantă, iar deasupra acestei săbii străluceau niște ochi mai degrabă feroce decât trufași, trecătorii se abțineau să nu râdă sau, dacă totuși cu toată prudența nu puteau să-și stăpânească zâmbetele, încercau cel puțin să râdă în colțul gurii, precum măștile antice. D'Artagnan rămase deci mândru și neștirbit în orgoliul propriu până la acest biet orașel din Meung.

Iar aici, imediat ce coborî de pe cal la ușa hanului "La Morarul cumsecade", fără ca cineva, gazdă, băiat sau rânșas să vină să-l ajute să se dea jos din șa, D'Artagnan observă la una din ferestrele întredeschise de la parter un gentilom cu o alură distinsă și talie fină, cu privirea totuși ușor posomorâtă, discutând cu două persoane care păreau a-l asculta cu mare considerație. D'Artagnan crezu bineînțeles, așa cum îi era obiceiul, că vorbeau despre el și începu să asculte. De data aceasta D'Artagnan nu se înșelă decât pe jumătate.: nu despre el era vorba, ci despre calul său. Gentilomul părea a înșirui ascultătorilor săi toate calitățile animalului și, așa cum am mai spus, ascultătorii păreau a-l asculta cu mare atenție și considerație pentru povestitor, izbucnind în râs la fiecare vorbă. Și, cum era de-ajuns un simplu zâmbet ca să-l infurie pe tânărul nostru, vă închipuiți ce efect avu asupra lui atâta exces de ilaritate.

Cu toate acestea, D'Artagnan vru mai întâi să distingă figura nesimțitului care își bătea joc de el. Își fixă privirea trufașă asupra străinului și recunoscă un bărbat de vreo patruzeci, patruzeci și cinci de ani, cu ochii negri și pătrunzători, cu fața palidă, cu nasul puternic reliefat, cu mustața neagră, perfect îngrijită. Era îmbrăcat cu o vestă scurtă cu mâneci și pantaloni scurți, bufanți, de o nuanță violet, cu eghileți de aceeași culoare, fără vreo altă podoabă, decât croiala obișnuită de-a lungul mânecii prin care se vedea cămașa. Pantalonii aceia scurți și vesta deși noi, păreau boțite ca niște haine de drum pe care le-ai închis mult timp într-un cuțăr. D'Artagnan remarcă toate aceste lucruri cu rapiditatea celui mai minuțios observator și fără îndoială, dintr-un sentiment instictiv care îi spunea că acest necunoscut va juca un rol important în viața sa viitoare.

Însă, chiar în momentul în care d'Artagnan își fixa privirea asupra gentilomului cu vestă violet, acesta își ținea la adresa căluțului bearnez una din cele mai savante și mai profunde demonstrații, ascultătorii săi izbucniră în râs și chiar și el, contrar obiceiului său, dacă putem spune așa, lăsă să i se vadă rătăcind pe față, un zâmbet abia schițat. De data aceasta nu mai era nici o îndoială, D'Artagnan era de-a dreptul insultat. Așa că, convins până în măduva oaselor de acest lucru, își îndesă bereta pe ochi și,

1 Vademecum – din latină, lucrare care servește drept ghid și care cuprinde noțiunile de bază ale unei discipline (n.l.)

încercând să copieze una din atitudinile nobile pe care le văzuse el în Gasconia la seniorii care călătoreau, înaintă cu o mână pe mânerul sabiei și cu cealaltă în șold. Din nefericire, pe măsură ce înainta orbit din ce în ce mai mult de furie, în locul cuvintelor demne și trufașe pe care și le pregătise pentru a rosti provocarea, D'Artagnan se trezi că-i ies pe gură doar niște vorbe grosolane acompaniate de gesturi furibunde.

— Ei! Domnule, domnule, strigă, dumneata, care te ascunzi în spatele obloanelor! Da, dumneata, spuneți-mi puțin de ce râdeți ca să râdem împreună!

Gentilomul își mută încet privirea de la cal la călăreț ca și cum nu ar fi înțeles decât după multă vreme că asemenea vorbe de ocară îi erau adresate lui. Apoi, când își dădu seama că el era cel vizat, își încrunță ușor sprâncenele și, după un moment destul de lung, pe un ton ironic și de o obraznicie imposibil de descris, îi răspunse lui D'Artagnan:

— Nu am ce vorbi cu dumneata, domnule.

— Dar eu am ce să vorbesc cu dumneavoastră! Strigă tânărul, enervat de acest amestec de obraznicie și bune maniere, de conveniență și dispreț.

Necunoscutul îl mai privi preț de o clipă zâmbind ușor și, retrăgându-se din dreptul ferestrei, ieși din han apropiindu-se la doi pași de D'Artagnan, oprindu-se în fața calului. Înfățișarea sa liniștită și figura batjocoritoare spori amuzamentul celor cu care discuta și care rămăseseră la fereastră.

Văzându-l venind, D'Artagnan își scoase sabia din teacă cam de două degete.

— Calul acesta este sau a fost cu siguranță în tinerețea lui un fel de păpădie, continuă necunoscutul făcând aceleași aprecieri începute, adresându-se ascultătorilor săi de la fereastră, fără să pară a-și da seama de exasperarea lui D'Artagnan care cu toate acestea se afla în dreptul lor. Este o culoare foarte cunoscută în botanică, dar până acum foarte rară la cai.

— Cine nu îndrăznește să rădă de stăpân, râde de cal! țipă învățacul lui de Treville.

— Eu nu prea am obiceiul să râd, domnule, spuse necunoscutul, după cum bine vă puteți da seama privindu-mi fața. Dar cu toate astea vreau să-mi păstrez privilegiul de a râde atunci când îmi face plăcere.

— Iar eu nu vreau să se rădă atunci când nu-mi face plăcere, strigă D'Artagnan.

— Chiar așa, domnule? continuă necunoscutul mai calm ca niciodată, asta e foarte bine, zău așa.

Și întorcându-se pe călcăie se pregăti să se întoarcă în han pe ușa principală sub care D'Artagnan remarcase la venirea lui un cal gata înșeuat.

Însă D'Artagnan nu avea obiceiul să lase cu una cu două pe cineva care a avut obraznicia să-și bată joc de el. Își scoase în întregime sabia din teacă și se îndreptă după el strigând:

— Vino înapoi, vino înapoi, domnule obraznic, sau te voi lovi pe la spate.

— Să mă lovești, tu pe mine! exclamă celălalt întorcându-se brusc, privindu-l pe tânăr cu uluire și dispreț. Hai, hai, dragul meu, doar nu ești nebun!

Apoi, cu o jumătate de voce, ca și cum ar fi vorbit pentru sine însuși, spuse:

— E chiar păcat, continuă el, ar fi fost o descoperire importantă pentru Majestatea Sa care caută viteji de acest fel în toate părțile, ca să-i facă muschetari.

De-abia termină de vorbit că D'Artagnan îi trase o lovitură atât de puternică cu vârful spadei încât, dacă nu ar fi sărit mult înapoi, acesta ar fi glumit pentru ultima oară.

Necunoscutul își dădu seama atunci că gluma începuse să se cam îngroașe, își scoase sabia, salută adversarul și își luă serios poziția de gardă. Dar, în aceeași clipă, cei doi prezenți la discuție, însoțiți de hangiu, se repeziră asupra lui D'Artagnan cu lovituri de ciomag, de lopată sau de fiare. Fu o schimbare atât de rapidă și totală a atacului încât adversarul lui D'Artagnan, în timp ce acesta se întorsese pentru a ține piept grindinii de lovituri, își băgă la loc sabia în teacă cu aceeași precizie și, din actorul care era cât pe ce să fie, deveni din nou spectator al luptei, rol care îl prindea foarte bine, cu nepăsarea lui obișnuită, mormăind totuși printre dinți:

— Naiba să-i pe gasconi! Aruncați-l înapoi pe calul lui portocaliu și să se care de aici!

— Nu înainte să te ucid, lașule! strigă D'Artagnan care încerca să facă față cât putea el de bine celor trei adversari care îl copleșiseră cu lovituri, fără să dea un pas înapoi.

— Încă o fanfaronadă, murmură gentilomul. Pe onoarea mea, gasconii ăștia sunt înrăiți! Dacă el vrea neapărat să o încaseze, atunci dați-i mai departe. Când va fi la capătul puterilor, va spune singur că îi este de-ajuns.

Însă necunoscutul nu știa încă cu ce fel de încăpățânat avea de-a face. D'Artagnan nu era omul care să ceară vreodată milă. Bătaia mai continuă așadar preț de vreo câteva momente. D'Artagnan, extenuat, scăpă într-un

final din mână sabia care se ruptese în două la o lovitură de ciomag. O altă lovitură, care îl nimeri drept în frunte, îl dădu pe spate chiar în același moment, sângerând și aproape pierzându-și cunoștința.

Acesta a fost momentul în care lumea dăduse năvală din toate părțile ca să asiste la încăierare. Hangiul, temându-se de scandal, îl luă cu ajutorul celor doi băieți ai săi pe rănit și îl duse în bucătărie unde i se acordă câteva îngrijiri.

În ceea ce-l privește pe gentilom, acesta își relua locul său de la fereastră și începu să privească cu o oarecare nerăbdare toată acea mulțime care, stând acolo, îl scotea din sărite.

— Ia spune, ce face turbatul acela? Spuse el întorcându-se la zgomotul făcut de ușa care se deschise, lăsând să intre pe hangiul care venise să vadă dacă nu a fost rănit.

— Excelența Voastră este teafără și nevătămată? Întrebă hangiul.

— Da, perfect teafăr și nevătămat, dragul meu hangiu, eu sunt cel care te întreabă de sănătatea tânărului nostru.

— E mai bine, spuse hangiul. A leșinat de tot.

— Într-adevăr? zise gentilomul

— Dar înainte de a leșina și-a adunat toate puterile ca să vă strige și să vă înfrunte.

— E dracu în persoană, voinicul ăsta! strigă necunoscutul.

— O, nu, Excelența Voastră, nu este diavolul, continuă hangiul schițând un gest de dispreț, în timp ce era leșinat noi l-am scotocit prin buzunare, și nu are asupra lui decât o cămașă, iar în pungă numai unsprezece scuzi, ceea ce nu l-a împiedicat să rostească în timp ce era pe punctul de a-și pierde cunoștința că dacă așa ceva s-ar fi întâmplat la Paris, v-ați fi mușcat mâinile imediat, pe când aici vă veți căi mai târziu.

— Atunci poate că e vreun prinț get beget deghizat, continuă cu răceală necunoscutul.

— Vă spun toate acestea, gentilomul meu, spuse hangiul, ca să aveți grijă să vă păziți spatele.

— N-a rostit numele nimănui în furia lui?

— De fapt, își lovea mereu buzunarul și spunea: „Vom vedea ce va crede domnul de Treville despre această insultă adresată protejatului său”.

— Domnul de Treville? spuse necunoscutul devenind dintr-odată foarte atent. Se lovea peste buzunar rostind numele domnului de Treville? ... Iar dumneata, dragul meu hangiu, în timp ce tânărul dumitale era leșinat, nu cumva ai îndrăznit, sunt sigur de asta, și te-ai uitat în acel buzu-

nar? Ce avea acolo?

— O scrisoare adresată domnului de Treville, căpitanul muschetarilor.

— Chiar așa!

— Pe cuvântul și pe onoarea mea, excelență.

Hangiul, care nu poseda un prea bun simț al observației, nu remarcă în nici un fel ce schimbări aduseseră pe fața necunoscutului vorbele sale. Acesta părăsi pervazul ferestrei pe care încă mai stătea sprijinindu-se pe coate și își încrunță sprâncenele precum un bărbat îngrijorat.

— La naiba! murmură el printre dinți, să-mi fi trimis oare de Treville pe acest gascon? Dar e abia un copil. Însă o lovitură de spadă rămâne o lovitură de spadă, oricare ar fi vârsta celui care o dă și bănuie mult mai puțin pe un copil decât pe oricine altcineva; câteodată este de ajuns un obstacol cât de mic ca să împiedici un plan mareț.

Apoi necunoscutul căzu pe gânduri preț de câteva minute.

— Hei, hangiule, spuse el, n-ai de gând să mă scapi de nebunul ăsta? Nu prea pot să îl omor și, cu toate astea, adăugă el cu o expresie rece și amenințătoare, cu toate acestea mă cam stîngherește. Unde este?

— În camera nevastei mele, la primul etaj, unde este pansat.

— Boarfele și sacul le are asupra lui? Nu și-a scos vesta?

— Toate lucrurile lui se află jos, în bucătărie. Din moment ce vă stîngherește acest tânăr nebun....

— Bineînțeles. Provoacă în hanul dumitale un scandal pe care oamenii cumsecade nu l-ar putea suporta. Urcă înapoi la dumneata, calculează cât îți datorez și cheamă-i pe valeți

— Cum? Monseniorul ne părăsește deja?

— V-am mai spus o dată, pentru că am dat ordin ca să mi se înșcueze calul. Mi-ați ascultat porunca?

— Fără doar și poate și, așa cum Excelența Voastră a putut vedea, calul dumneavoastră se află la poarta principală, pregătit gata de plecare.

— Foarte bine, atunci faceți așa cum v-am spus.

„Măi să fie, își spuse hangiul, oare să-i fie frică de băiețandru acela?”

Însă o privire ascuțită îl opri din meditații. Făcu o plecăciune cât mai umilă și ieși.

„Caraghiosul acela nu trebuie să o zărească pe Milady, continuă străinul. Trebuie să apară în orice clipă: a cam întârziat deja. Hotărât lucru, mai bine aș urca pe cal și m-aș duce înaintea ei... Numai că tare aș vrea să pot afla ce se află în acea scrisoare adresată lui Treville!”

Și necunoscutul, încă bodogănind, se îndreptă spre bucătărie.

În timpul acesta, hangiuul, care nu avea nici cea mai mică îndoială că cel care îl fugărise pe necunoscut din hanul său era acel băiețandru, urcase din nou la nevastă-sa și îl găsi pe D'Artagnan din nou stăpân pe propriile simțiri. Atunci, făcându-l pe tânăr să înțeleagă că poliția putea foarte ușor să-i facă mari necazuri pentru că a provocat o încăierare cu un nobil important, - căci, după părerea hangiuului necunoscutul nu putea fi decât un nobil de seamă - îl convinse pe D'Artagnan, în ciuda slăbiciunii pe care încă o mai resimțea acesta, să se ridice și să-și vadă de drum. D'Artagnan, pe jumătate năucit, fără haină și cu capul înfășurat cu bucăți de cârpe, se ridică și, împins de la spate de hangiu, începu să coboare scările. Însă, ajungând în bucătărie, primul lucru pe care îl observă fu tocmai cel care l-a provocat, sprijinit fără nici o grijă pe ultima treaptă a unei calești impresionante, la care erau înhâmați doi armăsari voinici din Normandia¹.

Partenera sa de discuție, al cărei cap se zărea la fereastra trăsurii, era o femeie de vreo douăzeci, douăzeci și doi de ani. Am spus deja cu câtă rapiditate a detaliului analiza D'Artagnan orice fizionomie. Observă din prima că femeia era tânără și foarte frumoasă. Însă frumusețea aceea îl uimi pe D'Artagnan cu atât mai mult cu cât era perfect străină regiunilor sudice unde locuise tânărul până atunci. Era o femeie palidă și blondă, cu părul lung și ondulat care îi cădea peste umeri, cu ochii mari, albaștri și privirea provocatoare, cu buzele trandafirii și brațe de un alb strălucitor. Vorbea foarte aprins cu necunoscutul.

— Deci așa, Eminența Sa îmi poruncește..., spunea femeia.

— Să vă întoarceți neîntârziat în Anglia și să o anunțați personal dacă ducele părăsește Londra.

— Mai am și alte instrucțiuni? întrebă frumoasa călătoare.

— Ele sunt închise în cutia aceasta, pe care nu o veți deschide decât ajunsă de cealaltă parte a Mânecii².

— Foarte bine. Cât despre dumneata, ce ai de gând?

— Eu mă voi întoarce la Paris.

— Fără să-l pedepsești pe băiețandru acesta obraznic? întrebă femeia.

Necunoscutul fu pe punctul de a-i răspunde, însă, în momentul în care deschisese gura, D'Artagnan, care auzise totul, se repezi în pragul ușii.

— Tocmai acest băiețandru obraznic îi va pedepsi pe alții, țipă el, și trag nădejde că de data aceasta cel pe care trebuie să-l pedepsească nu va scăpa așa cum a făcut-o prima dată.

— Nu va scăpa? zise necunoscutul încruntându-se.

— Nu, presupun că nu veți îndrăzni să dați bir cu fugiții în fața unei doamne.

— Gândește-te, strigă Milady văzându-l pe gentilom ducându-și mâna spre spadă, gândește-te că cea mai mică întârziere poate să compromită totul.

— Aveți dreptate, spuse gentilomul, plecați încotro trebuie să ajungeți, eu îmi voi vedea și eu de drum.

Și, salutând femeia cu un semn din cap, se aruncă pe calul său, în timp ce vizitiul caleștii biciui zdravăn cei doi cai. Cei doi interlocutori plecară așadar, fiecare îndepărtându-se în partea opusă a străzii.

— Ei, plata dumneavoastră! bodogăni hangiuul, a cărei afecțiune pentru călătorul său se transformă brusc într-un profund dispreț, văzându-l cum se îndepărtează fără să-și plătească datoria.

— Plătește tu, lacheu, strigă din goana calul călătorul, adresându-se valetului său, iar acesta aruncă la picioarele hangiuului două, trei monede de argint, după care începu să călărească lângă stăpânul său.

— Ah! Lașul! Mizerabilul! Ah, făcătură de gentilom! strigă D'Artagnan repezindu-se la rândul său după valet.

Însă rănitul era încă prea slăbit pentru a suporta o asemenea zdruncinătură. De-abia făcu zece pași că urechile începură să-i țiuie, îl luă cu amețeală, ochii i se năclăiră într-un nor de sânge și căzu în mijlocul drumului, încă mai strigând:

— Lașul! Mișelul! Lașul!

— Chiar că este un laș, murmură hangiuul apropiindu-se de D'Artagnan, încercând prin linguşeală să se pună din nou bine cu bietul băiat precum bătlanul din fabula cu melcul.

— Într-adevăr, foarte mișel, spuse D'Artagnan, iar ea, foarte frumoasă!

— Care ea? întrebă hangiuul.

— Păi, Milady, băigui D'Artagnan, leșinând pentru a doua oară.

„Tot una îmi este, spuse hangiuul, am pierdut doi, dar mi-a mai rămas asta, sunt sigur că-l fac să stea la mine vreo câteva zile. Am totuși de câștigat unsprezece scuzi.

Știm că unsprezece scuzi era exact suma care îi mai rămăsese lui D'Artagnan în pungă.

1 Normandia, regiune istorică din nordul Franței, divizată astăzi în Normandia de Sus și Normandia de Jos. (n.t.)

2 Canalul Mânecii, strâmtoare dintre sudul Angliei și nordul Franței, leagă Marea Nordului de Oceanul Atlantic. (n.t.)